

Mahlun puku

Mahlun puvun suunnittelu tuli ajankohtaiseksi, kun Mahlun Nuorisoseura tarvitsi miesten kansallispukuja tanhuryhmälleen vuonna 1976. Jo aikaisemmin oli esiintyjille hankittu kansallispukuja, mutta nyt Ilta Ikkala kehotti mahlulaisia suunnittelemaan ja valmistamaan miehille oman Saarijärvi-puvun. Naiset voivat käyttää vuonna 1968 suunniteltua Saarijärven kansallispukua, mutta miesten kansallispukujen valikoima oli paljon suppeampi. Ratkaisevan sysäyksen hankkeelle antoi ehkä kesäksi 1977 suunniteltu nuorisoseuraväen valtakunnallinen kesäjuhla, jonka isäntänä Saarijärven oli määrä toimia.

Mahlun Nuorisoseura pyysi puvun suunnittelijaksi ja tekijäksi mahlulaisen käsityönopettajan Anni Talaskiven. Puvun suunnitteluun osallistuivat myös mahlulaiset Taito Leppämäki ja Soili Turkinen sekä Keski-Suomen museon silloinen johtaja, tohtori Sirkka Valjakka, ja maisteri Maija-Liisa Hirvi.

Pukua suunniteltaessa kävi ilmi, että Saarijärveltä ei ole säilynyt juurikaan miesten pukuun liittyvää aineistoa 1800-luvun alku- ja keskivaiheilta, joten suunnittelussa jouduttiin tukeutumaan perukirjamateriaaliin ja yleiseen tietämykseen 1800-luvun olosuhteista ja pukeutumisperinteestä.

Suunnittelun lähtökohdaksi oli löytää perinteinen kansan makua ja varallisuutta vastaava puku. Puvusta oli tarkoitus tehdä kohtuuhintainen ja siitä toivottiin tulevan kaikkien saarijärveläisten puku. Puvun työnimenä oli "Saarijärven miehen puku" ja "Saarijärven kansannaisen puku", mutta myöhemmin nimeksi vakiintui Mahlun puku. Se ei ole kansallispuku, vaan ns. perinnepuku. Puvun valmistus ja valvonta haluttiin pitää omissa käsissä. Puvun tekijänoikeus on Mahlun Nuorisoseuralla ja pukujen valmistusta valvoo Anni Talaskivi.

Miehen puku saatiin valmiiksi ja esiteltiin yleisölle Mahlun Nuorisoseuran järjestämässä Perinneiltamissa 20.11.1976. Miehen puvun valmistuminen antoi sysäyksen Mahlun kansannaisen puvun suunnittelulle. Marraskuussa 1976 tohtori Valjakka kehotti valmistamaan parin miehen puvulle. Värit ja materiaalit valittiin miehen puvun pohjalta. Puku saatiin valmiiksi ja esiteltiin Mahlun Nuorisoseuran järjestämässä illanvietossa 26.4.1977.

Puku haluttiin valmistaa alusta alkaen käsityönä omalla kylällä Mahlulla. Anni Talaskivi valmisti neljä ensimmäistä pukua ja kutoi myös niiden kankaat paitakangasta lukuunottamatta itse kasviväreillä värjäämistään ostolangoista. Myöhemmin puvun kankaat kudottiin värillisistä ostolangoista. Tyyne Rajala, Airi Halmila ja Eeva Pihlainen kutoivat pukukankaat. Saara Tolin ja Marjatta Leppänen ompelivat puvut; Kerttu Rinneaho valmisti poikien paidat. Arja Rinneaho, Merja Sipilä, Merja Tolin ja Eija Viinikainen valmistivat puvun ripsisidoksiset koristenauhat. Osan puvuista ompelivat omien perheiden jäsenet annettujen ohjeiden mukaan. Sisko Rossi otti huolekseen Saarijärven pelimannien pukujen kankaiden kutomisen ja pelimannien vaimot ompelivat ne itse. Saarijärven vuoden 1977 Suvipäiviin mennessä saatiin valmiiksi kaikkiaan 74 naisten, miesten ja tyttöjen pukua.

Tähän mennessä Mahlun pukuja on valmistettu satakunta kappaletta. Pukua käyttävät pääasiassa Mahlun Nuorisoseuran jäsenet - mm. Mahlun tanhuajat ja Mahlun Kalevan Nuoret – esiintymisasunaan ja edustuspukunaan. Myös Saarijärven pelimanneille on teetetty Mahlun puku esiintymisasuksi. Myös muutamat nuorisoseuraan kuulumattomat mahlulaiset ja muut saarijärveläiset ovat teettäneet itselleen Mahlun puvun. Lisäksi Suomen joogaliitto ja Saarijärvellä toimiva Suomen joogaopisto on teettänyt muutaman Mahlun puvun lahjaksi opettajilleen ja vierailijoilleen muistoksi vierailusta Saarijärvellä.

Merja Ylioja

(Pukuja, aseita, koruja –näyttely Saarijärven museossa 29.5. – 20.9. 1998, näyttelyteksti.)